

Mitigerende maatregelen das (paragraaf 4.2, Natuurtoets Dassen, Herontwikkeling Landgoed Coudewater)

1. Algemeen

- De werkzaamheden dienen zich te beperken tot de daglichtperiode.
- Er wordt geen nachtelijke werkverlichting geplaatst in de uitvoeringsfase.
- De werkzaamheden worden begeleid door een deskundige op het gebied van de das.
- Bij het nader vormgeven van de inrichtingsmaatregelen ten behoeve van de das (foerageergebied, corridors, kunstburcht en rustgebied) wordt een deskundige op het gebied van de das ingeschakeld.
- Er wordt hierna verwezen naar figuren en tabellen in Bijlage 7 van de toelichting bij het plan.

2. Boszone

- In de Boszone dient een rustgebied rondom de huidige burchten ontwikkeld te worden (gele bufferzone van 50 meter; figuur 7). Dit houdt in dat het huidige wandelpad dat ten zuiden van de burcht ligt wordt afgesloten en omgeleid (figuur 7). De zone wordt afgesloten door middel van boomstammen, takkenrillen of een raster. Door middel van een bord kunnen mensen geïnformeerd worden zodat de vorming van illegale paden wordt voorkomen.
- Gedurende de kwetsbare periode van de das (globaal van december t/m juli) vinden er geen werkzaamheden plaats binnen een straal van 50 meter rondom de vaste voortplantings- of rustplaatsen (tijdens uitvoeringsfase). Buiten de kwetsbare periode vinden er geen werkzaamheden plaats binnen een straal van 20 meter rondom de vaste voortplantings- of rustplaatsen.
- Het foerageergebied direct ten zuiden van de burcht wordt geoptimaliseerd (oranjevlek, figuur 7 en tabel 3). Optimalisatie bestaat uit:
 - i. Omvorming van het volkstuinencomplex (in de huidige situatie geen foerageergebied) naar primair foerageergebied van dassen door omzetting naar grasland en verwijdering van omheining
 - ii. Aanplanten van houtwallen en/of hagen op de perceelgrenzen van de graslanden (figuur 2).
 - iii. Corridorfunctie (corridor 2, figuur 7) richting het zuiden van het foerageergebied wordt versterkt door het verbreden en/of versterken van de houtwal.
 - iv. Aanwezige rasters die niet passeerbaar zijn voor de das (schapenraster) worden verwijderd (blauwe lijn, figuur 7).
- De percelen met woningen dienen dasvriendelijk ingericht te worden:
 - i. Er wordt spaarzaam omgegaan met verlichting. Geen uitstraling van licht op de bosrand of op groenstructuren;
 - ii. De randen van de ontwikkelvelden worden ingericht met groenstructuren zoals hagen, struwelen en grasland.
- Barrièrewerking en verstoring als gevolg van de geplande parkeerplaats dient voorkomen te worden:
 - i. Ten noorden van de parkeerplaats moeten voldoende groenstructuren aanwezig zijn om als corridor te functioneren (corridor 3, figuur 7). De corridor is minimaal 10 meter breed;
 - ii. Er wordt spaarzaam omgegaan met verlichting. Geen uitstraling van licht op de bosrand en de corridor.

3. Kampenlandschap

Foerageergebied

- De nieuwe golfbaan, met uitzondering van verharding, bebouwing en greens, dient zodanig ingericht te worden dat deze primair foerageergebied voor de das gaat vormen. De kwaliteit van het foerageergebied neemt toe door omvorming van maïsakkers (secundair foerageergebied) naar een dasvriendelijke golfbaan (primair foerageergebied; tabel 3). De inrichting van de golfbaan wordt in overleg met een deskundige op het gebied van de das vastgesteld en nader uitgewerkt en geborgd in een inrichtingsplan. Primair foerageergebied bestaat uit (kort) grasland afgewisseld met elementen als bosjes, houtwallen, singels, hagen, fruitbomen, besdragende heesters, ruigte, plas-dras en poelen. Een inrichting passend bij het Kampenlandschap én afgestemd op de eisen van de das voorziet hierin. Bij de inrichting moet verder ook rekening worden gehouden met migratiemogelijkheden (corridor 1, figuur 7), natuurlijke geleiding en toegankelijkheid van de golfbaan.
- Naast de inrichting dient ook het beheer ten behoeve van de das vastgelegd te worden in een beheerplan. Hierin wordt opgenomen hoe het regulier beheer van de golfbaan geregeld wordt, opdat de golfbaan kan functioneren als primair foerageergebied van das, bijvoorbeeld met betrekking tot het onderhoud van groenstructuren, maaibeheer, kap- en snoeiwerkzaamheden en het beheer van waterpartijen. Dit plan wordt in overleg met een deskundige op het gebied van de das opgesteld.
- Op de woonerven kan wit (led)licht toegepast worden, waarbij armaturen zodanig worden geplaatst dat er weinig tot geen uitstraling van licht is richting groenstructuren en de golfbaan. Daarnaast wordt de hoeveelheid licht beperkt tot het strikt noodzakelijke.
- Fasering van de werkzaamheden wordt noodzakelijk geacht tussen de golfbaan en het Landgoed. Dit betekent dat de ontwikkeling van de golfbaan en het Landgoed niet beide gelijktijdig kunnen plaatsvinden. De gefaseerde en afgestemde uitvoering van de werkzaamheden zorgt ervoor dat te allen tijde voldoende geschikt foerageergebied voorhanden is.

Corridor en verkeer

- Een veilige oversteek over de Peter de Gorterstraat is essentieel voor de migratiemogelijkheden van das naar het te ontwikkelen foerageergebied op de golfbaan. Migratie van de burcht richting het foerageergebied dient obstakelvrij en veilig te zijn. Er moet een maximumsnelheid van 30 km/u op de Peter de Gorterstraat zijn ingesteld. Daartoe worden borden met deze maximumsnelheid geplaatst en drempels en andere obstakels aangebracht, zodat verkeer daadwerkelijk gedwongen wordt maximaal 30 km/u te rijden.
- Om te garanderen dat dassen de golfbaan en andere delen van het foerageergebied kunnen bereiken dient een corridor ingericht te worden op de locatie weergegeven in figuur 7 (corridor 1) met een breedte van minimaal 25 meter. De corridor bestaat uit een open groene zone voorzien van voldoende geleiding voor das. Aan de noordzijde bestaat de geleiding uit bos. Op de golfbaan wordt als geleiding gericht beplanting (hagen, houtwallen en/of ruigtestroken) aangebracht aan de randen van de corridor. De afslagplek (zie figuur 4) kan ingepast worden in de corridor. Nabij de corridor dient geen verlichting aanwezig te zijn.
- De golfbaan dient toegankelijk te zijn voor dassen. Dit betekent dat, op locaties waar hekwerken noodzakelijk zijn, gekozen dient te worden voor een type hek dat geen belemmering voor de das oplevert. Het hek langs de bestaande golfbaan dient hier tevens op aangepast te worden. Locaties waar deze maatregel van toepassing is, zijn weergegeven met blauwe lijnen in figuur 7.

Verblijfplaatsen

- In het ontwerp van de golfbaan is rekening gehouden met vaste voortplantings- of rustplaatsen van de das. Een zone van 20 meter rondom deze plaatsen wordt als rustgebied ingericht. In de landschappelijke inpassing (figuur 4) is al rekening gehouden met deze maatregel. Ten opzichte van de Structuurvisie is het rustgebied gelijk in oppervlakte gebleven (2,4 hectare), maar in zijn totaliteit enigszins naar het oosten verschoven. Deze aanpassing is doorgevoerd, juist om de bufferzone van 20 meter rondom de vaste voortplantings- of rustplaatsen van das te waarborgen.
- Gedurende de kwetsbare periode van de das (globaal van december t/m juli) vinden er geen werkzaamheden plaats binnen een straal van 50 meter rondom de vaste voortplantings- of rustplaatsen (tijdens uitvoeringsfase). Buiten de kwetsbare periode vinden er geen werkzaamheden plaats binnen een straal van 20 meter rondom de vaste voortplantings- of rustplaatsen.
- Op de golfbaan wordt een simpele kunstburcht gerealiseerd (figuur 7). De locatie in figuur 7 is indicatief en wordt nader bepaald door een deskundige op het gebied van de das in overleg met de golfbaan. De kunstburcht kan als bijburcht gaan fungeren, maar ook als hoofdburcht. De burcht komt in een rustig gebied te midden van primair foerageergebied te liggen. Momenteel zijn hier geen mogelijkheden voor grotere kraamburchten, omdat de omgeving te nat is. De kunstburcht moet aan de volgende eisen voldoen:
 - i. De kunstburcht bestaat uit een berg zand van minimaal 2,5 meter hoog. Verdere dimensies worden bepaald op basis van de exacte locatiekeuze;
 - ii. De kunstburcht wordt ingeplant met gebiedseigen heesters;
 - iii. In de berg zand worden een of meer betonnen buizen geplaatst die als eerste aanzet voor de das moeten dienen. De das moet zelf nog het meeste graafwerk gaan verrichten. Er wordt geen kamer geplaatst in de burcht;
 - iv. De betonnen buizen worden onder een lichte hoek naar boven geplaatst zodat deze niet vollopen met regenwater;
 - v. Figuur 8 toont een voorbeeld van een goed aangelegde kunstburcht die in gebruik is als kraamburcht.

4. Landgoed

- Doordat er woningbouw wordt gerealiseerd zal verstoring op het Landgoed toenemen, waarmee de geschiktheid van dit terrein als foerageergebied afneemt. Doordat de golfbaan en delen van de Boszone worden geoptimaliseerd voor das (figuur 7) is het de verwachting dat het zwaartepunt van de dassenactiviteit meer richting deze terreindelen zal gaan verschuiven. De functionaliteit van het totale foerageergebied zal hierdoor niet aangetast worden (tabel 3). Het is echter wel van belang dat de das nog gebruik kan maken van het Landgoed, met name in de groene randzones en de rustigere terreindelen. Daarom worden de volgende aanvullende mitigerende maatregelen noodzakelijk geacht:
- Er wordt spaarzaam omgegaan met verlichting. Geen uitstraling van licht op bosranden of groenstructuren;
- De randen van het Landgoed moeten groen van karakter blijven. Er wordt een corridor aangelegd tussen het Landgoed en de toekomstige golfbaan. Daarnaast wordt de EVZ langs de Groote Wetering verder verstrekt (corridor 4, figuur 7). Corridor 4 moet minimaal 15 meter breed zijn waarin groenstructuren worden ontwikkeld bestaande uit gebiedseigen struiken en heesters. In oostelijke richting sluit deze corridor aan op de reeds aanwezige EVZ langs de Groote Wetering.
 - o Binnen de kaders van de Ontwikkelstudie (Buro Lubbers 2018) kan vrij ontwikkeld worden op de ontwikkelvelden (zie figuur 3). De richtlijnen zijn er op gericht dat er voldoende groenstructuren aanwezig blijven en dat monumentale bomen en lanen gespaard blijven. Het parkachtige karakter blijft behouden. De eisen uit de Ontwikkelstudie ten aanzien van groen sluiten aan op de eisen van de das.